

TRADICIJSKE ŠKRINJE

zaštita i
konzervatorsko-restaurtorski
radovi

Tradicijske škrinje za čuvanje tekstila rađene su u obiteljskim seoskim radionicama samoukih majstora sistemom ukladanih tesanih dasaka od meke jelovine ili čvrste hrastovine, materijala dostupnih u virovitičkoj okolici. Dio škrinja bogato je ukrašen urezivanjem, opaljivanjem ili bojenjem u tamne tonove čime su posebno naglašeni stilizirani geometrijski i cvjetni motivi, važni za tradicijske običaje. Narodne su škrinje specifične po svojoj izradi i konstrukciji jer predstavljaju unikatan rad vještijih pojedinaca koji su koristili lako dostupne i višenamjenske alate. Taj je aspekt bilo nužno sačuvati i prilikom restauracije i rekonstrukcije dijelova kako se ne bi narušio izvorni izgled i „narodni“ potpis. Obnovljeno je svih sedam škrinja iz Zbirke kućnog inventara: pet u vlastitoj radionici, a dvije u suradnji s vanjskim suradnicima. Obnovljene škrinje prezentirat će se u autorskom projektu Gradskog muzeja Virovitica kojim želimo doprinijeti očuvanju i razumijevanju slavonskih rukotvorskkih umijeća. Tijekom trogodišnjeg rada predmeti su transformirani od neuglednih predmeta u vrijedne izložke kojima čuvamo tradicijsku baštinu lokalne sredine.

Tijekom pregleda škrinja utvrđeno je kako stanje predmeta ovisi o više faktora kao što su: starost, vrijeme izrade, učestalost korištenja, uvjeti skladištenja i vrsta drva. Primijećeno je relativno stabilno površinsko stanje, ali s vidljivim mehaničkim oštećenjima, posebno u kutnim i rubnim dijelovima, kao i mikrobiološki uzročnici raspadanja, odnosno crvotočina. Značajna dotrajalost posebice je uočljiva u donjoj regiji predmeta - na rubnim dijelovima nogu. Statički je narušena čvrstoća drvenog nosioca koji je u unutrašnjosti dezintegriran rasušenošću i mrežom kanalića crvotočine. Jedan od primjera je škrinja iz Brezovice s kraja 19. st. (E-0632) na kojoj je zbog značajnog propadanja unutarnjih dasaka, a u dogovoru s odgovornom kustosicom, napravljena potpuna rekonstrukcija podnog dijela sanduka.

Dezinsekcija je izvršena fumigacijom tijekom koje su škrinje bile pet dana izložene djelovanju fumiganta, a zatim su dobro prozračene prije

nastavka radova. Konsolidacija je obavljena injektiranjem 7 %-tne otopine *Paraloida B 72*, ovisno o stupnju degradacije i gubitku strukture. Utvrđeno je da su hrastovi dijelovi manje oštećeni od dijelova izrađenih od mekšeg drva, poput jelinog, koji su pokazali veću dotrajalost i gubitak strukture. Stolarska konsolidacija škrinja uključivala je ponovno spajanje odvojenih dijelova i učvršćivanje spojeva zečjim tutkalom. Rekonstrukcija je provedena na predmetima kod kojih je statički narušena čvrstoća drvenog nosioca te je izvršena zamjena oštećenog dijela ili nadopuna nedostajućih dijelova. Rupice od insekata također su popunjene pigmentiranim *Akrilinom*. Nakon brušenja novih drvenih i kitanih dijelova pristupilo se retuširanju. Korištena je akrilna boja koja nema sjaj kako bi se postigla boja koja odgovara izvornoj boji drva. Završna obrada površine provedena je parafinskim uljem, a kao završni sloj odabran je pčelinji vosak.

Manja oštećenja na rubnim dijelovima popunjena su smjesom PVA ljepljiva i piljevine, a zatim je stavljen finiji kit, *Akrilin*. Nakon sušenja kit je najprije obraden malom ručnom brusilicom kojom su urezane rezbarije na površini po uzoru na original. Kitane je dijelove nakon brušenja potrebno ujednačiti bojom nijanse što sličnije originalu. Za retuširanje je korištena akrilna boja smeđe i bež nijanse kako bi se dobila boja koja će odgovarati izvornoj boji drva.

DEZINSEKCIJA • KONSOLIDACIJA • REKONSTRUKCIJA NEDOSTAJUĆIH DIJELOVA • KITANJE I OBRADA KITA • RETUŠIRANJE • ZAVRŠNA OBRADA POVRŠINE